

УДК 343.77: 630

Скворцова О.В.

ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ ДІЙ СЛУЖБОВИХ ОСІБ ЯК СУБ'ЄКТІВ НЕЗАКОННОЇ ПОРУБКИ ЛІСУ

Від визначення обставини – є суб'єкт незаконної порубки лісу особою приватною чи службовою – залежить кваліфікація даного злочинного діяння або як одиничного, або як учиненого в сукупності з іншими злочинними діяннями. З урахуванням високої суспільної небезпеки службових екологічних злочинів, питання про кваліфікацію дій службових осіб як суб'єктів незаконної порубки лісу в юридичній літературі та на практиці розв'язується неоднозначно. Це залежить від наступного: незаконна порубка лісу проводиться безпосередньо службовими особами або за їхнім розпорядженням чи при їхньому сприянні.

Ключові слова: службовий екологічний злочин; суб'єкт незаконної порубки лісу; кваліфікація дій службових осіб.

Доволі складним постає питання про визначення спеціального суб'єкта екологічного злочину – службової особи, особливо враховуючи те, що кримінальний закон, установлюючи відповідальність за злочинні дії в галузі використання та збереження елементів довкілля, у більшості випадків не називає суб'єкт злочину [1, с. 19]. Одночасне вивчення норм, які не вказують на суб'єкт злочину, веде до висновку про наявність у них якихось «прихованих» ознак, що вказують на можливість його скоєння різними особами [2, с. 457].

У теорії кримінального права норми, в яких не названо суб'єкт злочину, одержали назву альтернативно-посадових (службових)[3, с. 53]. Саме такою є ст. 246 Кримінального кодексу (далі – КК) України, що описує ознаки складу незаконної порубки лісу. Ця кримінально-правова норма має спрощений спосіб зазначення бланкетності (незаконна порубка лісу), що свідчить, з одного боку, про скоєння цього злочину в галузі звичайних і загальнодоступних видів природокористування; з іншого боку, про відсутність використання при цьому необхідних знань, спеціальних правил та інших екологічних нормативів, що може бути поставлене в вину тільки особі, яка має спеціальні зобов'язання [2, с. 460]. Отже, диспозиція названої статті сконструйована таким чином, що в ній немає прямих або непрямих ознак, які дають підставу припускати, що суб'єктом цього злочину може бути і особа, яка має додаткові ознаки (крім тих, що властиві загальному суб'єктові). За характером, специфікою знарядь і способів здійснення незаконної вирубки лісу це діяння може вчинюватися, передусім, тими особами, які не мають особливих можливостей для його здійснення (у тому числі службових можливостей). А втім, зазначене зовсім не виключає можливості вчинення цього кримінального діяння службовою особою [2, с. 461].

Більш того, аналізуючи склад незаконної порубки лісу, регламентований ст. 246 КК України, ми дійшли висновку, що закон не містить якихось обмежень щодо кола осіб, які можуть бути суб'єктом даного злочину (з урахуванням обов'язкових ознак

суб'єкта злочину, передбачених ч. 1 ст. 18 КК України). Виходить, такими можна розглядати і приватних, і службових осіб.

Це важливий момент з двох причин. По-перше, службові екологічні злочини, як правило, відрізняються високою суспільною небезпекою, нерідко заподіюючи величезну екологічну шкоду, яку часом важко відшкодувати [4, с. 458]; водночас, коло службових осіб, які можуть приймати екологічно важливі рішення, досить широке. По-друге, якщо питання про суб'єкт злочину у випадках, коли таким виступає приватна особа, у судовій практиці труднощів не викликає, то цього не можна сказати про ситуації, коли злочин скоює посадова (службова) особа [1, сс. 19-20]. Адже від визначення обставини – є суб'єкт незаконної вирубки лісу особою приватною чи службовою – залежить кваліфікація даного злочинного діяння або як одиничного (за ст. 246 КК України, якщо суб'єкт – приватна особа, що не скористалася при здійсненні незаконної порубки лісу своїм службовим становищем), або як учиненого в сукупності з іншими злочинними діяннями (питання про кваліфікації злочинів за сукупністю розглядатиметься нижче).

Спеціальний суб'єкт в екологічних злочинах визначається з огляду на неможливість здійснення конкретного суспільно небезпечного діяння будь-якою осудною особою, що досягла віку кримінальної відповідальності, а лише особою, здатною вчинити це діяння в силу професійних обов'язків або відповідно до характеру виконуваної роботи. Існує також думка, – і з нею не можна не погодитися, – що більшість злочинів зі спеціальним суб'єктом так чи інакше пов'язані з середовищем службової або професійної діяльності, що не тільки полегшує, але й уможливило скоєння злочину [2, с. 460].

Неоднозначне розв'язання питання про кваліфікацію дій службових осіб як суб'єктів незаконної порубки лісу пояснюється низкою чинників та обставин.

По-перше, це залежить від ролі службової особи в здійсненні даного кримінально караного діяння, а саме: чи виступала вона виконавцем (тобто особисто здійснювала незаконну порубку лісу); чи використала для проведення цієї порубки підлеглих за службою осіб (тобто віддавала розпорядження, виконання яких завдавало істотної шкоди довкіллю, зокрема, шляхом незаконної порубки лісу); чи скоювала аналізований злочин з використанням свого службового становища; чи вступала в змову з іншими особами (тобто в злочинні угоди з порубниками лісу, сприяючи їм, завдяки своєму службовому становищу, в здійсненні незаконної порубки лісу).

По-друге, як спеціальний суб'єкт досліджуваного злочину може розглядатися не лише будь-яка службова особа, але й службова особа органів лісової охорони та лісового господарства. Аналізуючи загальні дані, можна відзначити, що за участю Державної лісової інспекції Криму виявляються різні порушення в діях працівників, наприклад, лісгоспів (серед них – порушення встановленого порядку використання лісосічного фонду, заготівлі та вивезення деревини тощо). Поряд з подібними порушеннями працівники органів лісової охорони та лісового господарства можуть здійснювати злочинні дії, охоплені ст. 246 КК України.

Утім, для правильної кваліфікації дій службових осіб, які скористалися своїм службовим становищем для здійснення порубки лісу або сприяли цьому злочину, ми вважаємо за доцільне навести приблизний перелік службових осіб органів лісової

охорони та лісового господарства залежно від обійманої посади, виконуваних функцій, кола обов'язків і повноважень [5]. Як пише С. Б. Гавриш, до службових осіб у цьому випадку слід відносити не тільки службових осіб лісового господарства, але й відповідальних працівників органів лісової охорони, лісників, техніків-лісівників [6, с. 32; 7, сс. 142-143]. Ця думка підтверджується в ході подальшого дослідження поставленої мети.

Отже, згідно з приміткою до ст. 364 КК України, службовими особами є особи, що здійснюють функції представників влади, а також ті, що обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядницьких або адміністративно-господарських обов'язків, або ж виконують такі обов'язки за спеціальним повноваженням [8, с. 179].

З огляду на вищезазначене, як службові особи органів лісового господарства, що мають усю сукупність функцій та повноважень службових осіб (тобто організаційно-розпорядницькі, адміністративно-господарські функції та владні повноваження), для прикладу можна відзначити, насамперед, директора лісгосподарських підприємств (лісгоспів тощо), його заступника, головних лісничих та інших. Це ті особи, які, відповідно до своєї компетенції, здійснюють загальне керівництво діяльністю лісгосподарських органів і мають право видавати розпорядження (накази), обов'язкові для виконання підлеглими за службою працівниками.

Серед працівників даних органів є й такі, що мають лише деякі з функцій службової особи (приміром, тільки адміністративно-господарські або організаційно-розпорядницькі). Однак ці особи також вважаються службовими, бо на підставі примітки до ст. 364 КК України особа, щоб бути визнаною службовою, повинна мати принаймні частину з названих там функцій. Це, наприклад, лісничі, інженери, що займаються питаннями охорони і захисту лісу, лісового господарства тощо. Їхня діяльність тією чи іншою мірою пов'язана з відтворенням лісів, заготівлею деревини, обліком, контролем і розподілом лісової продукції, а отже, вони можуть видавати обов'язкові розпорядження для своїх підлеглих.

Деякі працівники органів лісового господарства та лісової охорони можуть бути наділені функціями службових осіб через виконання ними професійних обов'язків. Наприклад, ті самі лісники виконують функції організаційно-розпорядницькі (керуючи роботою підлеглих та організовуючи їхню працю) або владні (здійснюючи охорону лісів від імені держави).

Нарешті, повертаючись до питання про кваліфікацію дій службових осіб як суб'єктів незаконної порубки лісу, важливо наголосити ще одну обставину: в постанові Пленуму Верховного Суду України № 17 від 10 грудня 2004 року «Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля» дане питання врегульоване лише взагалі, а саме: «У випадках притягнення до кримінальної відповідальності за ці злочини службових осіб, котрі вчинили їх із використанням свого службового становища, їхні дії за наявності до того підстав мають кваліфікуватися також за відповідними статтями КК, якими передбачено відповідальність за злочини у сфері службової діяльності» [9]. Ми переконані, що це, з одного боку, може викликати труднощі в практичному застосуванні даного положення, а з іншого – стати причиною його ширшого тлумачення щодо випадків незаконної порубки лісу за участю службо-

вих осіб (а це, в свою чергу, суперечитиме роз'ясненням Пленуму Верховного Суду України).

В юридичній літературі це питання розв'язується неоднаково [1, с. 20]. Одні автори пропонують кваліфікувати вчинене тільки за нормою, що передбачає відповідальність за посягання на довкілля, другі – як службовий злочин, треті – як сукупність службового злочину та злочину в галузі охорони довкілля. Проаналізуємо послідовно всі можливі ситуації. Отже, кваліфікація дій службових осіб, які посягають на об'єкти природного середовища (в тому числі на ліс), залежить від того, використали вони для скоєння злочину своє службове становище чи ні.

Як ілюстрацію першої ситуації розглянемо випадок, коли службова особа того чи іншого підприємства, організації або установи безпосередньо робить дії, що утворюють злочин в галузі охорони довкілля (наприклад, займається незаконною порубкою лісу). У цій ситуації дана службова особа виступає виконавцем злочину. Вчинені нею злочинні дії не пов'язані з використанням свого службового становища для здійснення протиправного діяння. Через це така особа, проводячи незаконну порубку лісу, виступає, по суті, приватною, а отже, є суб'єктом тільки екологічного злочину [10, сс. 47-49]. Виходить, скоєний нею злочин буде кваліфікуватися за статтею КК, що передбачає відповідальність за порушення природоохоронного законодавства (тобто за ст. 246 КК України).

Другу ситуацію складають випадки, коли службова особа не порушує правоохоронного законодавства, але видає розпорядження, виконання яких завдає істотної шкоди довкіллю.

Існує хибна думка, що ця службова особа не буде суб'єктом злочину, передбаченого ст. 246 КК України, бо вона не проводила незаконну порубку лісу особисто, а лише видала на це розпорядження (наприклад, начальник лісоділянки видав лісорубам підлеглої бригади розпорядження на проведення незаконної порубки лісу для заготівлі деревини) [11, с. 9]. Тут явне нерозуміння того, що в даних випадках злочин відбувається лише завдяки службовому становищу винного. Г.А. Крігер мав рацію, стверджуючи, що посадові (службові) особи, які використовують службове становище для незаконної порубки лісу, відповідають за сукупністю злочинів за незаконну порубку та посадовий (службовий) злочин [12, с. 522], якщо для цього є підстави. Такою підставою, на нашу думку, є саме використання службовою особою свого службового становища шляхом видавання розпорядження на порубку лісу, виконання якого заподіяло істотну шкоду. Причому можливість видати таке розпорядження та очікувати його обов'язкового виконання впливає саме з повноважень службової особи, які вона має завдяки своєму службовому становищу.

Слід наголосити, що в роз'ясненнях Пленуму Верховного Суду України це питання досі чітко не врегульовано. Раніше Пленум Верховного Суду СРСР у постанові від 7 липня 1983 року «О практике применения судами законодательства об охране природы» пояснював судам, що, якщо посадова (службова) особа підприємства, установи, організації видає підлеглим за службою працівникам незаконне розпорядження, виконання якого пов'язане з порушенням законодавства про охорону природи, дії такої посадової (службової) особи треба кваліфікувати за відповідними статтями КК, які пе-

редбачають відповідальність за зазначені діяння, а за наявності до того підстав – і за посадовий (службовий) злочин [13].

А от у п. 22 постанови «О практике применения судами законодательства об охране природы» від 3 червня 1977 року Пленум Верховного Суду СРСР звертав увагу на те, як мають кваліфікуватися дії посадових (службових) осіб підприємств, установ, організацій, коли вони явно перевищували свої службові повноваження, видаючи підлеглим за службою працівникам розпорядження, виконання яких завдавало істотну шкоду об'єктам природи. Ці посадові (службові) особи підлягали відповідальності за сукупністю злочинів за заподіяння шкоди певним об'єктам природи і за перевищення влади або службових повноважень (у КК України 2001 року це ст. 365) [14].

У свою чергу, Пленум Верховного Суду України в постанові № 1 від 26 січня 1990 року «Про практику розгляду судами справ про відповідальність за порушення законодавства про охорону природи» [15, с. 199] врегулював лише питання кваліфікації дій посадових (службових) осіб, що не були працівниками органів охорони природи (у тому числі лісової охорони), які займалися незаконною порубкою лісу, зловживаючи своїм службовим становищем (наприклад, працівники підприємств та організації-лісокористувачі), використовуючи для скоєння даного злочину державний або громадський транспорт, що був у їхньому розпорядженні, якщо цими діями була заподіяна істотна шкода. Згідно з п. 9 даної постанови, дії посадових (службових) осіб мали кваліфікуватися за статтями, які передбачають відповідальність за порушення законодавства про охорону природи (у нашому випадку – за ст. 246 КК України) і за зловживання владою чи посадовим (службовим) становищем (за ст. 364 КК України).

Важливо також підкреслити, що відповідальність осіб, які виконали незаконне розпорядження та безпосередньо зробили дії з порубки лісу, має наставати лише тоді, коли ці особи усвідомлювали незаконний характер виданого розпорядження і не вжили залежних від них заходів для запобігання заподіяній шкоді.

Однак не кожне використання свого службового становища службовою особою, результатом якого є здійснення незаконної порубки лісу, може утворити сукупність злочинів. Це можливе тільки в разі заподіяння істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян, державним чи суспільним інтересам або інтересам юридичних осіб. У нашому випадку «істотна шкода» є обов'язковою ознакою об'єктивної сторони незаконної порубки дерев і чагарників у лісах, захисних та інших лісових насадженнях. За її наявності незаконна порубка лісу в даній формі вважається закінченим злочином. На нашу думку, цю шкоду і слід розглядати як результат зловживання особою своїм службовим становищем або як результат перевищення нею своїх службових повноважень у вигляді істотної шкоди. Що ж до незаконної порубки в заповідниках або на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду, або в інших особливо охоронюваних лісах, то незаконна порубка лісу в даній формі через більшу суспільну небезпеку вважається закінченою вже з моменту рубки першого дерева або куща незалежно від шкоди, завданої такими діями. Але сам факт здійснення порубки лісу на територіях та об'єктах, які мають особливу цінність для держави та її громадян, дозволяє вважати шкоду, заподіяну навіть початком здійснення цих незаконних дій, істотною. Тобто, якщо використання службовою особою службового становища призвело до здійснення конкретного посягання проти природи у

вигляді незаконної порубки лісу, то заподіяну службовим злочином шкоду слід вважати істотною, а дії службової особи будуть кваліфікуватися за сукупності цих злочинів.

Нарешті, третя ситуація, яка особливо часто аналізується сьогодні в правовій літературі [16, с. 11; 17, с. 69; 18, с. 30; 19, сс. 27-28], настає тоді, коли службова особа природоохоронних органів сама скоює екологічний злочин (наприклад, коли працівники органів лісової охорони, лісництв, які в силу свого службового становища мусять боротися з лісопорушеннями, самі роблять незаконну порубку лісу) або вступає в змову з іншими особами та скоює злочин разом з ними (або ж, хоч сама його не вчиняє, але дає можливість іншим особам, завдяки своєму службовому становищу, скоїти цей злочин).

В усіх цих випадках службова особа при вчиненні злочину використовує (всупереч інтересам служби) своє службове становище. Питання про кваліфікацію її дій конкретно розв'язувалося у вищезгаданій постанові Пленуму Верховного Суду України від 26 січня 1990 року, де було роз'яснено: «Якщо в злочинні угоди з бракон'єрами вступають посадові (службові) особи органів охорони природи чи самі самостійно вчинюють такі злочини, як ...незаконна порубка лісу, вони повинні нести відповідальність за порушення законодавства про охорону природи (у нашому випадку – за ст. 246 КК України) і відповідний посадовий (службовий) злочин» [15, с. 199]. У постанові Пленуму Верховного Суду України від 10 грудня 2004 року розглянута ситуація не була чітко обговорена.

Продовжуючи аналізувати її зміст, слід зазначити: тут присутня ідеальна сукупність злочинів. Однак при цьому необхідно, щоб винний належав до такої природоохоронної організації, робота в якій давала б йому можливість скоїти злочин у вигляді незаконної порубки лісу з використанням свого службового становища.

Мотиви, якими керується дана службова особа, можуть бути різними, в тому числі й корисливими. Так, у наказі № 10 від 27 лютого 2003 року Республіканського комітету з лісового та мисливського господарства АР Крим «О предупреждении преступных проявлений на предприятиях отрасли» серед злочинів у корисливих цілях, скоюваних матеріально відповідальними особами та керівниками, які за своїми функціональними обов'язками мусять контролювати стан дотримання лісового законодавства, як найпоширеніші згадуються, між іншим, хабарництво і незаконна порубка лісу.

Отже, бувають ситуації, коли лісники та інші відповідальні працівники лісгоспів, зловживаючи своїм службовим становищем, роблять незаконну порубку лісу в обмін на винагороду від лісокористувачів (наприклад, лісник у вищезгаданих обставинах отримує від громадян хабар за незаконний відпуск їм лісу) або сприяють у здійсненні незаконної порубки лісу (скажімо, лісник, використовуючи своє службове становище, дозволяє проводити на охоронюваній ним ділянці незаконну порубку лісу за хабар). За загальним визнанням [20, сс. 37-38; 21, сс. 67-68; 22, с. 27], у цьому випадку службова особа природоохоронних органів має притягатися до кримінальної відповідальності й за хабарництво також (за ст. 368 КК України).

При цьому зовсім інакше розв'язується питання про кваліфікацію та відповідальність за одержання хабара службовою особою, яка використовує своє службове становище для здійснення або сприяння здійсненню незаконної порубки лісу, у випадку, коли її дії призвели до трохи іншого результату (тобто вчинене

лісопорушення не підпадає під ознаки ст. 246 КК України). Саме факт одержання службовою особою при цьому хабара (або факт здійснення розкрадання тощо) переводить вчинене нею з розряду службового проступку в розряд службового злочину. В юридичній літературі це розцінюється як заподіяння істотної шкоди [23, с. 17], тому що здійснення будь-якого злочинного посягання завжди пов'язане з порушенням найважливіших правових благ (цінностей), охоронюваних кримінальним законом [2, с. 464].

Не за сукупністю злочинів (за незаконну порубку лісу та службовий злочин), а тільки за злочин у галузі службової діяльності (а саме, за ст. 364 та ст. 365 КК України) нести відповідальність службові особи, які в межах своїх повноважень і прав приймають рішення в сфері охорони лісів, зловживаючи своїм службовим становищем, але не заподіюючи при цьому шкоди інтересам охорони лісів. Так, маючи право видавати дозвіл на вирубку лісу, що займає територію, відведену на законних підставах під порубку, службова особа здійснює це своє повноваження, порушуючи при цьому порядок видачі лісорубних документів. Об'єкт, заподіяння шкоди якому тягне відповідальність за ст. 246 КК України, в цьому випадку не страждає. Порушується лише сам порядок або умови вилучення природних об'єктів (тут – лісових ресурсів) із природного середовища, тобто є ознаки тільки службового злочину [2, с. 464]. Іншими словами, шкода заподіюється лише об'єкту конкретного службового злочину.

Зазначене дозволяє зробити висновок, що досить часто незаконна порубка лісу проводиться безпосередньо службовими особами або за їхнім розпорядженням чи при їхньому сприянні. Особливу увагу привертає той факт, що нерідко такими спеціальними суб'єктами злочину є особи, за службовим обов'язком покликані охороняти ліси. Це суттєво збільшує суспільну небезпеку вчиненого, бо здійснення незаконної порубки лісу в цих випадках полегшується для винного службовим становищем.

При цьому варто пам'ятати, що правильне визначення суб'єкта злочину та належна його кваліфікація — одні з засобів посилення ефективності боротьби зі злочинами в галузі довкілля, в тому числі з незаконною порубкою лісу.

Список використаних джерел та література:

1. Широков В. А. Суб'єкт преступлений в области охраны окружающей среды // Советская юстиция. – 1985. – № 5. – С. 19-22.
2. Гавриш С. Б. Кримінально-правова охорона довкілля в Україні. Проблеми теорії, застосування і розвитку кримінального законодавства / Верховна Рада України, Ін-т законодавства. – К., 2002. – 634 с.
3. Здравомыслов Б. В. Должностные преступления: понятие и квалификация. – М.: Юридическая литература, 1975.
4. Криминология: Учебник / Под ред. В. Н. Кудрявцева и В. Е. Эминова. – М.: Юристъ, 2002. – 686 с.
5. Перелік посад працівників, що входять до складу державної лісової охорони Міністерства лісового господарства України / (додатком № 2 до наказу Мінлісгоспу України від 24.07.1992 р. № 97) з доповненням, затвердженим наказом Міністра лісового господарства України від 23 лютого 1994 р. / Канцелярія Республіканського комітету з лісового і мисливського господарства АР Крим (Вх. № 27 від 13 грудня 2005 р.).
6. Гавриш С. Б. Кримінальна відповідальність за незаконну порубку лісу (ст. 160 КК УРСР) // Радянське право. – 1980. – № 7. – С. 30-33.

7. Гавриш С. Б. Уголовная ответственность за незаконную порубку леса: Дис. ... канд. юрид. наук. – Х., 1980. – 216 с.
8. Уголовный кодекс Украины: От 5 апреля 2001 г. Комментарий отдельных положений / Сост.: Н. И. Мельник, Н. И. Хавронюк. – К.: А.С.К., 2001, – 304 с.
9. Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 17 від 10 грудня 2004 р. // Вісник Верховного Суду України. – 2005. – № 1. – С. 9-12.
10. Жевлаков Э. Субъект преступлений против природы // Социалистическая законность. – 1986. – № 5. – С. 47-49.
11. Писарев А. Правовая охрана и защита лесов // Советская юстиция. – 1982. – № 7. – С. 7-10.
12. Курс советского уголовного права. – М.: Наука, 1971. – Т. 5. – 571 с.
13. Постановление Пленума Верховного Суда СССР «О практике применения судами законодательства об охране природы» от 7 июля 1983 г. (с изменениями и дополнениями) // Бюллетень Верховного Суда СССР. – 1983. – № 4; 1986. — № 2; 1986. – № 3.
14. Постановление Пленума Верховного Суда СССР «О практике применения судами законодательства об охране природы» от 3 июня 1977 г. // Бюллетень Верховного Суда СССР. – 1977. – № 4.
15. Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах. – Х.: Одісей, 2001. – 462 с.
16. Сибіга І. Лісокористування з ознаками криміналу // Вісник прокуратури. – 2003. – № 9 (27). – С. 10-11.
17. Улінець О. Лісам Буковини – зеленіти // Вісник прокуратури. – 2001. – № 1 (7). – С. 67-70.
18. Гошовський М. Лісопорушенням – надійні бар'єри // Вісник прокуратури. – 2003. – № 2 (20). – С. 29-33.
19. Поцілуйко В. На охороні довкілля // Прокурорська та слідча практика. – 2004. – № 1. – С. 27-30.
20. Корчева З. Г. Уголовно-правовая охрана природы в УССР: Учебное пособие. – Х.: Вища школа, 1975. – 83 с.
21. Вольфман Г. И. Ответственность за преступления в области охраны природы: квалификация и наказание. – Саратов: Изд-во Саратовского ун-та, 1984. – 80 с.
22. Здравомыслов Б., Жевлаков Э. Уголовная ответственность за незаконную порубку леса // Социалистическая законность. – 1984. – № 5. – С. 26-28.
23. Светлов А. Понятие существенного вреда в должностных преступлениях // Советская юстиция. – 1976. – № 21.

Скворцова О.В. Особенности квалификации действий должностных лиц как субъектов незаконной вырубке леса.

От установления обстоятельства – является ли субъект незаконной порубки леса частным или служебным лицом – зависит квалификация данного преступного деяния либо как единичного, либо совершенного в совокупности с другими преступными деяниями. Учитывая высокую общественную опасность служебных экологических преступлений, вопрос о квалификации действий служебных лиц как субъектов незаконной порубки леса в юридической литературе и на практике решается неоднозначно. Это зависит от следующего: незаконная порубка леса совершается непосредственно служебными лицами, либо по их распоряжению или при их содействии.

Ключевые слова: служебное экологическое преступление; субъект незаконной порубки леса; квалификация действий служебных лиц.

Skvortsova O.V. The peculiarities the qualification of official's activities as the subjects of of illegal wood felling.

The qualification this crime as a solitary crime or cumulative crime depends on finding out the such circumstances as the subject of a crime is a private person or official. The ecological crime in public office has high danger to the community, that's why the questions about the qualification of official's activity as the subjects of of illegal wood felling in the juridical literature and practice are not considered homogeneity. The illegal wood felling is realized by the officials or they issue orders or they aid and abet.

Key words: ecological crime in public office, subject of of illegal wood felling, qualification of official's activity.

Надійшла до редакції 10.03.2009 р.